

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 59690-06-16 ג' נ' פ'

1

מספר בקשה: 111

בפני כב' השופט שמואל בר יוסף

מבקש

פ.ג.

ע"י ב"כ עוה"ד ז. לנדה, ג. ליפשיץ, ע. שהם, ל. דהן

נגד

משיב

מ.ב.פ.

ע"י ב"כ עוה"ד ש. מורן, ט. שפירא, מ. בר-זיק

2

החלטה

3

1. החלטה זו עניינה פסיקת הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין (להלן: ההוצאות), לאחר מתן פסק דין ביום 10.12.2020 (להלן: פסק הדין). בפסק הדין חויב המשיב לשלם למבקש סך של 50,076,000 ₪. בפסק הדין התרתי הגשת טיעונים קצרים בנוגע להוצאות, והחלטה זו ניתנת בעקבותיהם.

7

2. המבקש עותר לחייב את המשיב בהוצאותיו הראליות בגין ניהול ההליך, בסכום כולל של 3,544,156 ₪, המורכב מסכום של 2,681,975 ₪ בגין שכר טרחת עורך דין (למשרד באי כוחו הקודם, ולמשרד באי כוחו הנוכחיים), ויתרת הסכום בגין הוצאות (לרבות אגרת בית משפט בסכום של 685,545 ₪ והוצאות טיסות התובע והעדים מטעמו ארצה בסכום של 54,242 ₪). לטענת המבקש, הדין הוא שיש לפסוק הוצאות ראליות. המבקש מציין את היקפו של ההליך, הן מבחינת הסכום שנפסק, הן מבחינת מספר הדיונים הרב, כולל 8 דיוני הוכחות ולמעלה מ-100 בקשות. המבקש מוסיף וטוען, שהמשיב הכביד על ניהול ההליך בכך שהציג מצג לפיו הוא מסכים לפשרות שהוצעו, אך לבסוף חזר בו.

15

3. המשיב טוען, לקיומם של טעמים מן הצדק המצדיקים שלא לפסוק הוצאות כלל, ובהם "השאלות המשפטיות המורכבות והתקדימיות... אשר קיים אינטרס ציבורי מובהק לבירורן" (לשון סעיף 8 לטיעוני המשיב). כמו כן טוען המשיב, שלא מדובר בהתגוננות סרק והוא היה זכאי לקבל את יומו בבית המשפט. לטעמו של המשיב "חשוב לציין, כי בדיונים הרבים שהתקיימו, מעולם לא נאמר או נרמז לנתבע כי סיכוייו בתיק קלושים וכי עמידה עיקשת על טענותיו עלולה להביא לחיובו בהוצאות מיותרות (כפי שנעשה פעמים רבות בבית המשפט)" (לשון סעיף 10 לטיעוני המשיב).

22

23

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 59690-06-16 ג' נ' פ'

מוסיף המשיב וטוען, שגם הוא נשא בהוצאות כבדות בגין ניהול ההליך, **"ובכלל זה שכירות שירותיהם של שלושה משרדי עורי דין מובילים, על מנת להתמודד עם הליך זה"** (לשון סעיף 13 לטיעוני המשיב). עוד טוען המשיב, שההליך דנא נכפה עליו והוא נאלץ להתגונן. המשיב מסב את תשומת הלב לכך, שהוא אדם פרטי, אשר עלול לשלם את כל רכושו בגין החיוב בפסק הדין, בעוד המבקש הוא **"מולטי מיליונר"** (לשון סעיף 16 לטיעוני המשיב). המשיב דוחה את טענות המבקש לעניין סיכול מאמצי הפשרה, אשר כישלונם **"רובץ לפתחם של שני הצדדים גם יחד"** (לשון סעיף 22 לטיעוני המשיב). אשר לסכומי שכר הטרחה ששילם המבקש, טוען המשיב, שיש לפסוק סכומים סבירים ולא **"(ב)שיעורי שכר טרחה גבוהים ביותר, של המשרדים היקרים בישראל...שתובע מולטי מיליונר יכול להרשות לעצמו..."** (לשון סעיפים 23-25 לטיעוני המשיב). לטעמו של המשיב, פסיקת סכומים כנעתר **"תיצור מאזן אימה לטובת בעלי דין עתירי ממון אל מול נתבעים רגילים"** (לשון סעיף 24 לטיעוני המשיב). לבסוף מפנה משיב את תשומת הלב לחשבונות בסכום כולל של 423,301 ₪ שהוצאו על שם בתו של המבקש, הגב' ש.ג.

4. ההלכה באשר לפסיקת הוצאות ידועה, והיא סוכמה אך לאחרונה, לאמור:

נקודת המוצא היא כי בעל דין שאינו זוכה בהליך יחויב בהוצאותיו הריאליות של הצד שכנגד שזכה. הדבר נועד למנוע חיסרון כיס של הצד הזוכה; להרתיע תובעים בכוח מנקיטת הליכי סרק; ולעודד נתבעים בכוח להימנע מהתגוננות סרק מפני תביעה ראויה (ע"א 9648/16 אורהייטק GIS בע"מ נ' חן אביטן משרד עורכי דין, פסקה 67 (28.2.2018)). עם זאת, פסיקת הוצאות בשיעור ריאלי כפופה להיותן סבירות, מידתיות והכרחיות לניהול ההליך. הדרישה לסבירות ומידתיות ההוצאות באה למנוע מצב שבו הוצאות גבוהות יתר על המידה שיוטלו יביאו להרתעת יתר של בעלי הדין, ליצירת חוסר שוויון, ייקור של ההליכים המשפטיים ולפגיעה בזכות הגישה לערכאות (ע"א 2617/00 מחצבות כנרת (שותפות מוגבלת) נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, נצרת עלית, פ"ד ס(1) 612 (2005)). פסיקת הוצאות משפט מיועדת אפוא לאזן בין זכות הגישה לערכאות לבין שיקולים מוסדיים, ובהם מניעת תביעות סרק, שאיפה למניעת ניהול מכביד של ההליך או שימוש בהליך שלא בתום לב. על כן, שיעור ההוצאות הראוי נקבע תוך בחינת כל מקרה לגופו, תוך התחשבות במספר נתונים, ביניהם: אופן ניהול ההליך; היחס בין הסעד שנתבקש והסעד שנתקבל לבין שיעור ההוצאות; מורכבות התיק וחשיבותו; היקף העבודה שהושקעה על ידי בעל הדין בהליך; ושכר הטרחה ששולם בפועל או שבעל הדין התחייב לשלמו (ראו: ע"א 9535/04 סיעת "ביאליק" 10 נ' סיעת "יש עתיד לביאליק", פ"ד ס(1) 391, 395 (2005) (להלן: עניין סיעת ביאליק)). בפרט, ההוצאות צריכות להיות פרופורציונליות להליך עצמו ולמהותו, שכן בכך יש כדי למנוע הטלת עלות-יתר על המפסיד להליך ולעודד ניהול הליך ראוי על ידי הזוכה (שם, עמ' 615) (רע"א Magic Software Enterprises Ltd 7650/20 נ' פאירפלאי בע"מ 2020).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 59690-06-16 ג' נ' פ'

5. הנה כי כן, דרך המלך היא פסיקת הוצאות ראליות, והשיקול המרכזי הוא מניעת חסרון כיס לבעל הדין שזכה בדין. הדבר נאמר מפורשות בתקנה 151(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (חיוב בעל דין בתשלום הוצאות נועד לשפות את בעל הדי שכנגד על הוצאותיו בהליך בהתחשב בתוצאותיו, במשאבים שנדרשו לניהולו ובהתנהלות בעלי הדין). לפיכך, כאשר הזוכה בדין מציג חשבוניות בגין שכר הטרחה ששילם (או הסכם המניח את דעתו של בית המשפט) וחשבוניות בגין הוצאות אחרות שהתחייבו מניהול ההליך, עובר הנטל לרבוץ על כתפי הצד שכנגד להטעים, מדוע לא ייפסק הסכום המבוקש.
6. אמת, בית המשפט מעביר את סכום ההוצאות דרך מסגרת של סבירות ומידתיות. עם זאת, בקביעת צפיפות רשת הסינון ראוי לטעמי לנהוג זהירות על מנת לא להיתפס, חלילה, לשרירות. אחרי ככל הכול, לא מדובר בידיעה שיפוטית, אלא באומדן שעניינו טווח סביר. לכן, רק במקרים החורגים מהותית מהטווח האמור, יהיה מקום להפחית את סכום.
7. בצדק מציין המשיב, שעל בית המשפט להישמר מפני פסיקת הוצאות שיהוו חסם מרתיע מפני ניהול הליכים ראויים. עם זאת, דומה שמידת ההרתעה בגין פסיקת הוצאות פחותה משמעותית כאשר מדובר בצדדים בעלי יכולות כלכליות משמעותיות. במקרה כזה ראוי לפסוק את סכום ההוצאות הראלי, כל עוד אינו מופרז בעליל (השוו, תא (מרכז) 40762-10-10 Alpha Capital Anstalt נ' נויא חיפוש נפט וגז בע"מ 2016, להלן: פרשת אלפא). יתירה מזו, זכות הגישה לערכאות איננה רק זכותו של המפסיד בדין אלא גם זכותו של הזוכה בדין ושל בעלי הדין באשר הם. פסיקת הוצאות לא ראליות, מעודדת זילות של ההליך המשפטי אגב פגיעה בזכותם של כלל המתדיינים לניצול מיטבי של הזמן השיפוטי.
8. דומני, שבמקרים לא נדירים, פסיקת ההוצאות הינה "לפנים משורת הדין" גם כאשר הדבר לא נאמר מפורשות. מחקר אמפירי שערך פרופ' יששכר רוזן צבי העלה "שסכום ההוצאות הממוצע שפוסקים בתי המשפט בכל סוגי התיקים הוא נמוך, והסבירות שהוא משקף את ההוצאות הראליות שהוציאו בעלי הדין שזכו אינה גבוהה" (י. רוזן צבי, ההליך האזרחי, עמ' 151). משמעות הדבר היא, שנתבעים אשר זכו בדין אינם משופים על הוצאותיהם כראוי, בעוד זכיהם של תובעים שזכו בדין מקוזזת, הלכה למעשה, בשיעור ההפרש בין ההוצאות שהוציאו בפועל לבין הסכום שנפסק. ייתכן שהתקנת תקנות סדר הדין האזרחי החדשות הינה הזדמנות טובה לתת לזכות הקניין של הזוכה בדין את משקלה הראוי, גם אם מדובר בהוצאות שעל פניהן נדמות גבוהות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 59690-06-16 ג' נ' פ'

9. לשיקולים הנ"ל מתווספים שיקולים ייחודיים לבית המשפט לענייני משפחה, שהינם פועל
יוצא של הצדדים המתדיינים, והנושאים הנדונים. היות הצדדים בני משפחה (קל וחומר
מדרגה ראשונה), לרבות השאיפה לא להלהיט את הסכסוך בשל פסיקת הוצאות, הינם
שיקולים מצננים רלוונטיים.
זאת ועוד, ישנם נושאים שהם בליבת המחלוקת המשפחתית (מזונות, משמורת וכד'), לגביהם
לא תמיד נכון לקבוע שאחד הצדדים "זכה בדין". בה במידה, שיקולים ייחודיים מתחום דיני
המשפחה עשויים לצדד בפסיקת הוצאות ראויה. כך, למשל, כאשר יחסי המשפחה, לרבות
האמון המובנה שמאפיין אותם, נוצלו לרעה (כפי שפסקתי בתמ"ש (ת"א) 35951-12-14 ש.א.נ'
א.ס. 2015).
10. יישום האמור במקרה דנא, מצדיק להיעתר למרבית עתירתו של המבקש, מן הטעמים שלהלן:
- 10.1. מדובר בהליך לא שכיח, הן מבחינת הסכום שבמחלוקת, והן מבחינת היקף
ההתדיינות. המבקש הגיש תביעה בסכום של עשרות מיליוני ₪, שנעתרה ברובה
הגדול - חיוב המשיב בסכום של למעלה מ- 50,000,000 ₪. לפי רישומי מערכת נט
המשפט, מדובר בהליך בו למעלה מ- 700 תנועות, אשר הוגשו בו (עד למועד מתן פסק
הדין) 86 בקשות, וניתנו (עד למועד מתן פסק הדין) כ- 150 החלטות. במסגרת ההליך
התנהלו, לפי רישומי מערכת נט המשפט, 21 דיונים, לרבות 8 דיוני הוכחות. לדיוני
ההוכחות התייצבו מספר עדים מטעמו של התובע, שרובם נאלץ להגיע ארצה מחו"ל.
גם התובע עצמו הגיע ממקום מושבו בחו"ל לדיונים הרבים שהתקיימו.
- 10.2. מדובר בהליך שהתנהל בין שני בעלי דין שאינם דלי אמצעים כלל ועיקר, אשר יוצגו
לעילא ולעילא על ידי משרדים מן השורה הראשונה. במקרה כזה, אין סיבה להימנע
מפסיקת הוצאות ראליות (פרשת אלפא). לעניין זה לא למותר לציין את טענת
המשיב, לפיה "הנתבע עצמו נשא בהוצאות משפט כבדות ביותר בקשר עם הליך זה,
ובכלל זה שכירת שירותיהם של שלושה משרדי עורכי דין מובילים" (לשון סעיף 13
לטיעוני המשיב). בטענה זו יש משום הודאה משתמעת, שגם התובע זכאי ליהנות
משירותיהם של משרדים מובילים, שמסתמא גבו ממנו שכר בהתאם לכישוריהם.
ממילא לא יכול המשיב לטעון באותה נשימה, שהנתבע יכול להרשות לעצמו ייצוג
בשכר טרחה חריג. יתירה מזו, לבד מטענה בעלמא, לא הונחה ראשית ראיה לכך,
שהשכר ששילם המבקש לבאי כוחו הוא חריג בנסיבות העניין. בכלל זה נמנע המשיב
מלטעון מה שכר הטרחה שהוא שילם לבאי כוחו, והדבר אומר דרשני. גם לעיצומו
של דבר, שכר הטרחה המבוקש מהווה כ- 5% מהסכום שנפסק למעשה. אין בידי
לקבוע, שמדובר בשכר טרחה, שהינו על פניו לא סביר עד כי יצדיק התערבות
שיפוטית.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 59690-06-16 ג' נ' פ'

1

2

3 10.3. כפי שציין המבקש, בית המשפט השקיע מאמצעים רבים, על פני לא מעט ישיבות, על
4 מנת לנסות ולגבש הסכם. להבנתי, יותר מפעם אחת שינה המשיב את טעמו, ולבסוף
5 משך את ידיו מההסכמות שהתגבשו. התנהלות זו היא לגיטימית לחלוטין ופשוט,
6 שהוצאות אינן אמצעי ענישה. ברם, להחלטת בעל דין להמשיך את ניהולו של הליך
7 יש השלכה בדמות סיכון שהוא לוקח, כי יאלץ לשלם הוצאות ראליות, אם יפסיד
8 בדיון. המשיב נטל סיכון זה במודע, שעה שכל העובדות הרלוונטיות, לרבות היקף
9 ההליך ומיחות מייצגי המבקש, היו ידועים לו.

10 10.4. קרבת הצדדים במקרה זה איננה שיקול של ממש להפחית את סכום ההוצאות.
11 מדובר בהליך, שאינו שונה במהותו מהליך אזרחי-כספי רגיל. יתירה מזו, הרקע
12 המשפחתי לסכסוך מצדיק לפסוק הוצאות ראליות ובסכום מלא דווקא. מדובר
13 במקרה בו המבקש העביר לידי המשיב סכומי כסף גדולים מאוד, תוך שהוא נותן בו
14 אמון, שיעשה בהם שימוש לצרכי המשפחה. והנה, משפרץ סכסוך בין המשיב
15 לרעייתו, טען המשיב שמדובר בכספים שניתנו לו, ורק לו. היה בכך משום השבת רעה
16 תחת טובה. גם בניהול ההליך לא חסך המשיב מהמבקש תיאורים לא מחמיאים
17 בנוגע לאופן בו צבר את הונו, תוך התעלמות מכך, שבזכות הון זה הוא לא עבד משך
18 שנים, וחי הלכה למעשה מידו של המבקש. נסיבות אלה עולות כדי טעם נוסף לחייב
19 את המשיב לשפות את המבקש בגין הוצאותיו באופן מלא.

20 11. טענת המשיב, לקיומו של אינטרס ציבורי בבירורן של סוגיות המכוננות על ידו "תקדימיות", איננה
21 שיקול של ממש בפסיקת ההוצאות. מדובר בסכסוך כספי רגיל ואין מקום לשוות לו נופך "ציבורי"
22 או "תקדימי". אינני מוצא ממש גם בטענה לפיה **"מעולם לא נאמר או נרמז לנתבע כי סיכוייו**
23 **בתיק קלושים"** (לשון סעיף 10 לטיעוניו). אין לתלות פסיקת הוצאות ראלית במה שנאמר או לא
24 נאמר על ידי בית המשפט תוך כדי ניהול ההליך. יתירה מזו, מאמצי הפשרה החריגים בתיק זה
25 דיברו בקול רם באשר לדרך הראויה לסיום הסכסוך. המשיב שקל את הדברים בזמן אמת והעדיף
26 שייקוב הדין את ההר. דין זה מחייב פסיקת הוצאות ראליות.

27 12. יש ממש בטענת המשיב, לפיה אחת העתירות בתביעה (בעניין משיכת היתר בסכום של
28 \$2,698,239) נדחתה. דחיה זו מחייבת הפחתה תואמת כיחס בין סכום משיכת היתר לבין סכום
29 התביעה (המתקוף) – כ- 17%. התאמה דומה יש לבצע בנוגע לסכום האגרות ששילם התובע. עוד
30 יש ממש בטענת המשיב, לפיה חלק מהחשבונות שצורפו לבקשה, בסך כולל של 423,301 ₪,
31 מעידות על תשלום שביצעה בתו של המבקש ולא המבקש עצמו. אשר להוצאות המבקש ועדין בגין

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 59690-06-16 ג' נ' פ'

1 טיסות ארצה, והוצאות נוספות (כמפורט בסעיפים 9.4 ו- 9.2 לבקשה) לא טען המשיב מאומה, והן
2 סבירות בעיניי.

3
4 13. לפיכך, אני מחייב את המשיב לשלם למבקש שכר טרחת עורך דין בסכום של
5 $[0.83 \times (2,681,975 - 423,301) + 1,874,700]$ ₪ (בעיגול זניח כלפי מעלה), והשבת הוצאות בסכום
6 של $[0.83 \times 685,545 + 54,242 + 2,314 + 120,081]$ ₪ (בעיגול זניח כלפי מעלה).

7 ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

8
9
10 ניתן היום, י"ב אדר תשפ"א, 24 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.
11

12 שמואל בר יוסף, שופט
13
14